

KM 2 ja KM 3 Loodusliku linnustiku kaitse ning looduslike elupaikade, loomastiku ja taimeastiku kaitse

Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 2009/147/EÜ, 30. november 2009., loodusliku linnustiku kaitse kohta ([ELT L 20, 26.1.2010, lk 7](#)), Artikli 3 lõige 1, artikli 3 lõike 2 punkt b, artikli 4 lõiked 1, 2 ja 4.

Nõukogu 21. mai 1992. aasta direktiiv 92/43/EMÜ looduslike elupaikade ning loodusliku loomastiku ja taimeastiku kaitse kohta ([EÜT L 206, 22.7.1992, lk 7](#)), Artikli 6 lõiked 1 ja 2.

KM2/KM3 NÕUE 1: Kui põllumajandustootja valduses olev maa asub kaitseala või püsielupaiga sihtkaitsevööndis, siis on tal (juhul kui kaitse-eeskiri ei sätesta teisiti) keelatud:

Nõue 1.1 majandustegevus (väetamine, taimekaitsevahendite kasutamine, rohumaade uuendamine poollooduslikel kooslustel, metsa istutamine, maaparandussüsteemi rajamine)

Hindamine:

Tõsidus: Hinnatakse tegevust sihtkaitsevööndis ja I kaitsekategooria liigi elupaigas või kasvukohas.

Ulatus: Lähtutakse sihtkaitsevööndis keelatud majandustegevusega hõlmatud ala suuruselt.

Püsivus: Hinnatakse kaitse-eeskirjaga lubatud, kuid kaitseala valitsejaga kooskõlastamata majandustegevust või keelatud majandustegevust.

Nõue 1.1 Hindamispunktid Kriteeriumid	1 Mõju nõude eesmärgile praktiliselt puudub	2 Mõju nõude eesmärgile on vähene	3 Mõju nõude eesmärgile on oluline	4 Mõju nõude eesmärgile on väga suur
Tõsidus			Sihtkaitsevööndis, väljaspool I kaitsekategooria liigi elupaika või kasvukohta	I kaitsekategooria liigi elupaik või kasvukoht
Ulatus		Kuni 10 % sihtkaitsevööndist	10,1- 20 % sihtkaitsevööndist	20,1 % ja enam sihtkaitsevööndist
Püsivus			Kaitse-eeskirjaga lubatud, kuid kaitseala valitsejaga kooskõlastamata majandustegevus	Keelatud majandustegevus

Varajast hoiatamist ei rakendata.

Nõue 1.2 loodusvarade (maavara, maavaravaru, loodusliku kivimi, setendi, vedeliku ja gaasi, mis ei ole maavaravaruna arvele võetud, kaitsealuste liikide isendite) kasutamine, pinnase teisaldamine ning vee ja jää võtmine pinnaveekogust rohkem kui 30 m³/ööpäevas

Hindamine:

Tõsidus: Hinnatakse tegevust sihtkaitsevööndis ja I kaitsekategooria liigi elupaigas või kasvukohas.

Ulatus: Hinnatakse keskkonnale tekitatud kahju või vee/ jää loata võtmist pinnaveekogust üle kehtestatud piirmäära. Loodusvarade kasutamisega seotud kahjude suuruse määramiseks kasutatakse maapõueseaduse § 74 lg 2 ja lg 3 sätestatud.

Püsivus: Hinnatakse, kas kaitse-eeskirjaga lubatud tegevus on kooskõlastatud kaitseala valitsejaga. Hinnatakse ka seda, kas tegevus on kaitse-eeskirjaga keelatud.

Nõue 1.2 Hindamispunktid Kriteeriumid	1 Mõju nõude eesmärgile praktiliselt puudub	2 Mõju nõude eesmärgile on vähene	3 Mõju nõude eesmärgile on oluline	4 Mõju nõude eesmärgile on väga suur
Tõsidus			Sihtkaitsevööndis, väljaspool I kaitsekategooria liigi elupaika või kasvukohta.	I kaitsekategooria liigi elupaik või kasvukoht.
Ulatus	Loodusvarade kasutamisega ei ole tekkinud keskkonnakahju			Loodusvarade kasutamisega on tekkinud keskkonnakahju, vee/jää loata võtmine üle kehtestatud määra.
Püsivus			Kaitse-eeskirjaga lubatud, kuid kaitseala valitsejaga kooskõlastamata loodusvarade kasutamine	Keelatud loodusvarade kasutamine

Varajast hoiatamist ei rakendata.

KM2/KM3 NÕUE 2: Kui põllumajandustootja valduses olev maa asub kaitseala või püsielupaiga piiranguvööndis, siis on tal (juhul kui kaitse-eeskiri ei sätesta teisiti) keelatud:

- 2.1 uute maaparandussüsteemide rajamine
- 2.2 veekogu veetaseme ja kaldajoone muutmine
- 2.3 puhtpuistute kujundamine, energiapuistu rajamine
- 2.4 biotsiidi, taimekaitsevahendi ja väetise kasutamine

Hindamine:

Tõsidus: Hinnatakse toimunud tegevust piiranguvööndis.

Ulatus: Nõude hindamiseks arvutatakse, kui suurel alal piiranguvööndisse jäävast alast toimub keelatud tegevus.

Püsivus: Hinnatakse kaitse-eeskirjaga lubatud, kuid kaitseala valitsejaga kooskõlastamata tegevust või tingimustest mittekinnipidamist.

Nõue 2 Hindamispunktid	1 Mõju nõude eesmärgile praktiliselt puudub	2 Mõju nõude eesmärgile on vähene	3 Mõju keskkonnale on oluline	4 Mõju nõude eesmärgile on väga suur
Tõsidus		Tegevus toimub piiranguvööndis		
Ulatus		Kuni 10% alast	10,1- 50 % alast	50,1-100% alast
Püsivus		Tegevuseks nõusolek olemas, kuid ei peeta tingimustest kinni	Tegevuseks vajalik nõusolek puudub	Tegevus täielikult keelatud

Varajast hoiatamist ei rakendata.

KM2/KM3 NÕUE 3: Kui põllumajandustootja valduses olev maa asub hoiualal, siis peab tal olema hoiuala valitseja nõusolek:

3.1 tee rajamiseks

3.2 loodusliku kivimi või pinnase teisaldamiseks

3.3 maaparandussüsteemi rajamiseks ja rekonstrueerimiseks

3.4 veekogu veetaseme ja kaldajoone muutmiseks

3.5 biotsiidi ja taimekaitsevahendi kasutamiseks

3.6 loodusliku ja poolloodusliku rohumaa ja poldri kultiveerimiseks või väetamiseks

3.7 puisniiduilmelisel alal puude raiumiseks

Hindamine:

Tõsidus: Hinnatakse toimunud tegevust hoiualal või hoiuala liigi elu- või kasvukohas.

Ulatus: Nõude hindamiseks arvutatakse, kui suurel alal hoiualasse jäävast maast toimub keelatud tegevus.

Püsivus: Hinnatakse, kas tegevuseks on olemas vajalik nõusolek või nõusolekus toodud tingimusi on rikutud.

Nõue 3 Hindamispunktid Kriteeriumid	1 Mõju nõude eesmärgile praktiliselt puudub	2 Mõju nõude eesmärgile on vähene	3 Mõju nõude eesmärgile on oluline	4 Mõju nõude eesmärgile on väga suur
Tõsidus		Tegevus toimub hoiualal	Tegevus toimub kaitstava liigi kasvukohas või elukohas	
Ulatus		Kuni 10% alast	10,1- 50 % alast	50,1-100% alast
Püsivus		Tegevuseks nõusolek olemas, kuid tingimustest ei peeta kinni.	Tegevuseks vajalik nõusolek puudub.	Nõusoleku andmisest on keeldunud.

Varajast hoiatamist ei rakendata.

KM2/KM3 NÕUE 4: Kui põllumajandustootja valduses olev maa asub kaitsealal või püsielupaigas peab ta arvestama kaitse-eeskirjas toodud ajalise liikumispiiranguga või ajalise piiranguga niitmisele.

Hindamine:

Tõsidus: Hinnatakse piirangutest kinnipidamist erinevate rangusastmetega kaitsevööndites.

Ulatus: Hinnatakse seaduse või kaitse-eeskirjaga sätestatud ruumilisest piirangutest kinnipidamist.

Püsivus: Hinnatakse seaduse või kaitse-eeskirjaga sätestatud ajalistest piirangutest kinnipidamist.

Nõue 4 Hindamispunktid Kriteeriumid	1 Mõju nõude eesmärgile praktiliselt puudub	2 Mõju nõude eesmärgile on vähene	3 Mõju nõude eesmärgile on oluline	4 Mõju nõude eesmärgile on väga suur
Tõsidus		Piirangutest mitte kinnipidamine hoiualal	Piirangutest mitte kinnipidamine piiranguvööndis	Piirangutest mitte kinnipidamine sihtkaitsevööndis või I kategooria kaitsealuse liigi püsielupaigas või kasvukohas
Ulatus		Osalisest piirangust ei peeta kinni		Täielikust piirangust ei peeta kinni
Püsivus		Ajutisest piirangust ei peeta kinni		Alalisest piirangust ei peeta kinni

Varajast hoiatamist ei rakendata.

KM2/KM3 NÕUE 5: Kui põllumajandustootja valduses olev maa asub kaitsealal, hoiualal või püsielupaigas, siis peab tal olema kaitstava loodusobjekti valitseja nõusolek selle maa katastriüksuse kõlvikute piiride ja/või sihtotstarbe muutmiseks loa taotlemisel.

Hindamine:

Tõsidus: Hinnatakse, missuguste erinevate rangusastmetega kaitsevööndites nõusolekuta tegevust on läbi viidud.

Ulatus: Hinnatakse, kas on muudetud kõlvikute piire või sihtotsarvet või muudeti ühe tegevusega mõlemat.

Püsivus: Hinnatakse, kas kaitstava loodusobjekti valitseja nõusolek selle maa katastriüksuse kõlvikute piiride ja/või sihtotstarbe muutmiseks puudub või on selle andmisest keeldutud.

Nõue 5 Hindamispunktid Kriteeriumid	1 Mõju nõude eesmärgile praktiliselt puudub	2 Mõju nõude eesmärgile on vähene	3 Mõju nõude eesmärgile on oluline	4 Mõju nõude eesmärgile on väga suur
Tõsidus		Nõusolekuta tegevus toimub hoiualal	Nõusolekuta tegevus toimub piiranguvööndis	Nõusolekuta tegevus toimub sihtkaitsevööndis või I kategooria kaitsealuse liigi püsielupaigas või kasvukohas
Ulatus		Muudetud piire või sihtotsarvet		Muudetud piire ja sihtotsarvet
Püsivus			Puudub kaitseala valitseja nõusolek	Nõusolekust on keeldutud

Varajast hoiatamist ei rakendata.

LISA 5

KM 1 Nitraadireostuse vältimine nitraaditundlikul alal (NTA-I)

Nõukogu 12. detsembri 1991. aasta direktiiv 91/676/EMÜ veekogude kaitsmise kohta põllumajandusest lähtuva nitraadireostuse eest, Artiklid 4 ja 5.

KM 1 - NÕUE 1: Mineraalväetist ei tohi laotada juhul, kui maapind on külmunud, lumega kaetud, perioodiliselt üle ujutatud või veega küllastunud. Lämmastikku sisaldavaid mineraalväetisi ei tohi laotada 15. oktoobrist kuni 20. märtsini.

Vedelsõnnikut ei tohi laotada 1. novembrist kuni 20. märtsini ja poolvedel-, tahe- ja sügavallapanusõnnikut ning muid orgaanilisi väetisi ei tohi laotada 1. detsembrist kuni 20. märtsini ega muul ajal, kui maapind on kaetud lumega, külmunud või perioodiliselt üle ujutatud või veega küllastunud. Vedelsõnniku laotuskeelu alguse võib Keskkonnaamet, arvestades ilmastiku ja vegetatsioonitingimusi, kehtestada alates 15. oktoobrist.

Vedelsõnniku paisklaotamine on keelatud 20. septembrist kuni 20. märtsini ja muul ajal, kui maapind on kaetud lumega, külmunud või perioodiliselt üle ujutatud või veega küllastunud.

Kasvavate kultuurideta põllul tuleb sõnnik pärast laotamist mulda viia 48 tunni jooksul.

Hindamine:

Tõsidus: Hinnatakse, kas rikkumine on toimunud nitraaditundlikul alal, nitraaditundlikul alal veekaitsevööndis või kaitstaval loodusobjektidel, kaitsemata põhjaveega alal või olulise allika- või karstialal.

Ulatus: Hinnatakse, kui suurele alale haritavast maast on toimunud orgaaniliste ja mineraalväetiste laotamine.

Püsivus: Hinnatakse, mitu korda on keelatud ajal väetist laotatud.

Nõue 1 Hindamispunktid Kriteeriumid	1 Mõju nõude eesmärgile praktiliselt puudub	2 Mõju nõude eesmärgile on vähene	3 Mõju nõude eesmärgile on oluline	4 Mõju nõude eesmärgile on väga suur
Tõsidus		Tegevus toimus nitraaditundlikul alal	Tegevus toimus nitraaditundlikul alal veekaitsevööndis või kaitstaval loodusobjektidel	Tegevus toimus kaitsemata põhjaveega alal või olulise allika- või karstialal
Ulatus	Kuni 5 % haritavast maast	5,1-10 % haritavast maast	10,1-50% haritavast maast	Üle 50 % haritavast maast
Püsivus		Üks kord taotluse aastal keelatud ajal	Kaks korda taotluse aastal keelatud ajal	Üle kahe korra taotluse aastal keelatud ajal

Varajast hoiatamist ei rakendata.

KM 1 - NÕUE 2: Väetise laotamine pinnale on keelatud haritaval maal, mille maapinna kalle on üle 10 protsendi. Kui maapinna kalle on 5–10 protsenti, on pinnale väetise laotamine keelatud 1. oktoobrist kuni 20. märtsini. Erandina on kaldega alal pinnale väetise laotamine lubatud veeseaduse § 160 lõike 4 alusel sätestatud juhtudel.

Hindamine:

Tõsidus: Hinnatakse seda, millisele kaldega alale väetiseid laotati.

Ulatus: Hinnatakse kaugust väetatud alal servast lähima veekogu tavalise veepiirini. Kauguse hindamisel lähtutakse kalde kahanemise (languse) suunas asuvast väetatud ala servast.

Püsivus: Hinnatakse mitu korda on väetisi keelatud kohas laotatud.

Nõue 2 Hindamispunktid Kriteeriumid	1 Mõju nõude eesmärgile praktiliselt puudub	2 Mõju nõude eesmärgile vähene	3 Mõju nõude eesmärgile on oluline	4 Mõju nõude eesmärgile on väga suur
Tõsidus			Väetise laotamine toimub haritaval maal kaldega 5-10% perioodil 1. oktoober– 20. märts	Väetise laotamine haritaval maal kaldega üle 10%
Ulatus	Üle 1 kilomeetri lähima veekogu tavalise veepiirini	500 meetrit kuni 1 kilomeeter lähima veekogu tavalise veepiirini	200 kuni 500 meetrit lähima veekogu tavalise veepiirini	Lähemal kui 200 meetrit lähima veekogu tavalise veepiirini
Püsivus		Üks kord taotluse aastal keelatud kohas	Kaks korda taotluse aastal keelatud kohas	Üle kahe korra taotluse aastal keelatud kohas

Varajast hoiatamist ei rakendata.

KM 1 - NÕUE 3: Allikate ja karstilehtrite ümbruses on 10 m ulatuses veepiirist või karstilehtrite servast keelatud väetiste ja taimekaitsevahendite kasutamine ning vee kvaliteeti ohustav muu tegevus. Nitraaditundlikul alal on väetamine, taimekaitsevahendi kasutamine ja sõnniku aunas hoidmine keelatud oluliste allikate ja karstilehtrite ümbruses kuni 50 meetri ulatuses veepiirist või karstilehtri servast.

Hindamine:

Tõsidus: Hinnatakse väetiste ja taimekaitsevahendite kasutamist keelatud kohas.

Ulatus: Hinnatakse, kui suurel alal keelatud tegevus toimub. 100 % moodustab kogu 10 m ulatusega ala.

Püsivus: Hinnatakse, mitu korda on väetisi või taimekaitsevahendeid keelatud ajal või kohas laotatud. Keelatud on juba esmane laotamine keelatud kohas või ajal.

Nõue 3 Hindamispunktid Kriteeriumid	1 Mõju nõude eesmärgile praktiliselt puudub	2 Mõju nõude eesmärgile on vähene	3 Mõju nõude eesmärgile on oluline	4 Mõju nõude eesmärgile on väga suur
Tõsidus		Muu vee kvaliteeti ohustav tegevus veekaitsevööndis.	Väetisi ja taimekaitsevahendeid kasutatakse lähemal kui 10 m allikatest ja karstilehtritest	Väetiste ja taimekaitsevahendite kasutamine ning sõnniku aunas hoidmine oluliste allikate ja karstilehtrite ümbruses (lähemal kui 50 m)
Ulatus		Kuni 10% piiranguga alast	10,1- 50% piiranguga alast	Üle 50,1% piiranguga alast
Püsivus		Üks kord taotluse aastal keelatud kohas	Kaks korda taotluse aastal keelatud kohas	Üle kahe korra taotluse aastal keelatud kohas

Varajast hoiatamist ei rakendata.

KM 1 - NÕUE 4: Kõikidel loomapidamishoonetel, kus peetakse üle 10 loomühiku loomi, peab olema lähtuvalt sõnnikuliigist sõnnikuhoidla või sõnniku- ja virtsahoidla. Sõnnikuhoidla või sõnniku- ja virtsahoidla peab mahutama vähemalt kaheksa kuu sõnniku ja virtsa ning vajaduse korral, sõltuvalt loomapidamishoones kasutatavast tehnoloogiast, ka sealt pärit reovee. Sõnnikuhoidla mahutavuse arvutamisel võib välja arvata loomade poolt karjatamisperioodil karjamaale jäetud sõnniku kogused. Loomapidamishoonel, kus kasutatakse sügavallapanutehnoloogiat ja mis mahutab veeseaduse § 164 lõikes 2 nimetatud sõnnikukoguse, ei pea sõnnikuhoidlat olema. Kui loomapidamishoone ei mahuta nimetatud sõnnikukogust, peab üle jääva koguse jaoks olema seda mahutav hoidla. Kui loomapidaja suunab sõnniku lepingu alusel hoidmisele või töötlemisele teise isiku hoidlasse või töötlemiskohta, peab loomapidamishoone kasutamisel olema tagatud lekkekindla hoidla olemasolu, mis mahutab vähemalt ühe kuu sõnnikukoguse. Sõnnikuhoidlal, sõnniku- ja virtsahoidlad ning loomapidamishooned peavad olema lekkekindlad ning nende konstruktsioon peab tagama ohutuse ja lekete vältimise hoidla käitamisel, sealhulgas selle täitmisel ja tühjendamisel. Kui loomapidamishoones peetavaid loomi on 10 või vähem loomühikut ja seal tekib tahesõnnik või sügavallapanusõnnik, võib tekkivat sõnnikut ajutiselt enne laotamist või auna viimist hoiustada hoone juures veekindla põhjaga alal ja vihmavee eest kaitstult.

Hindamine:

Tõsidus: Hinnatakse, kas sõnnikuhoidla puudub või sõnnikuhoidla ei vasta veeseadusest tulenevatele nõuetele.

Ulatus: Ulatuse juures tuleb lähtuda loomapidamishoones peetavatest loomühikutest.

Püsivus: Hinnatakse, kui kaua taotleja ei ole nõudeid täitnud.

Nõue 4 Hindamispunktid	1 Mõju nõude eesmärgile praktiliselt puudub	2 Mõju nõude eesmärgile on vähene	3 Mõju nõude eesmärgile on oluline	4 Mõju nõude eesmärgile on väga suur
Tõsidus	Alla 10 lü loomade pidamisel ei järgita sõnniku hoidmise nõudeid.	Sõnnikuhoidla ei mahuta nõutud sõnniku kogust, kuid vastab veekaitse nõuetele.	Sõnnikuhoidla ei mahuta nõutud sõnniku kogust ja/või ei vasta veekaitse nõuetele.	Sõnnikuhoidla puudub.
Ulatus	Kuni 10 lü	10,1-100 lü	100,1-200 lü	Üle 200,1 lü
Püsivus			Nõudeid ei ole täidetud üks aasta	Nõudeid ei ole täidetud kaks või enam aastat

Varajast hoiatamist ei rakendata.

KM 1 NÕUE 5: Sõnniku aunas hoidmisel peab sõnnikuaun paiknema veeobjektide suhtes nõutud kaugusel ning aunades hoidmise tingimustest peetakse kinni.

Hindamine:

Tõsidus: Hinnatakse sõnnikuauna nõuetele vastavust, asupaika ning sõnniku hoidmist väljaspool haritavat maad.

Ulatus: Hinnatakse, kas sõnnikuga on reostatud veekogu, allikas või karstilehter

Püsivus: Hinnatakse, kui kaua taotleja ei ole nõudeid täitnud.

Nõue 5 Hindamispunktid Kriteeriumid	1 Mõju nõude eesmärgile praktiliselt puudub	2 Mõju nõude eesmärgile on vähene	3 Mõju nõude eesmärgile on oluline	4 Mõju nõude eesmärgile on väga suur
Tõsidus	Sõnnikuaun ei ole nõuetekohaselt kaetud ja/või puudub Keskkonnaameti teavitamine	Sõnnikuaun on paigutatud samasse kohta kahel teineteisele järgneval aastal	Loomapidamishoones peetakse üle 10 lü loomi ja tekkivat sõnnikut hoiustatakse aunas väljaspool haritavat maad. Sõnnikut hoitakse aunas lubatust kauem.	Sõnnikuaun paikneb lähemal kui 50m pinnaveekogust, kaevust, olulistest allikatest või karstilehtrit. Aun on rajatud kaitsmata põhjaveega, liigniiskele või üleujutatavale alale. Sõnnikut ladustatakse auna keelatud ajal.
Ulatus		Sõnnikuga ei reostatud veekogu, allikat või karstilehtrit		Sõnnikuga on reostatud veekogu, allikat või karstilehtrit
Püsivus		Nõudeid ei ole täidetud üks aasta		Nõudeid ei ole täidetud kaks või enam aastat

Varajast hoiatamist võib rakendada, kui rikkumist on hinnatud maksimaalselt 5 hindepunktiga ning taotleja kinnitab kohapealses kontrollis, et rikkumine kõrvaldatakse hiljemalt 14 päeva jooksul.

KM 1 - NÕUE 6: Väetistega on lubatud anda põllumajanduskultuuridele aastas selline kasvuks vajalik kogus lämmastikku haritava maa ühe hektari kohta, mis on kehtestatud veeseaduse § 161 lõike 11 alusel. Sõnnikuga on lubatud anda haritava maa ühe hektari kohta kuni 170 kg lämmastikku aastas, sealhulgas loomade karjatamisel maale jäävas sõnnikus sisalduv lämmastik. Mineraallämmastiku kogused, mis on suuremad kui 100 kg hektarile, tuleb anda jaotatult.

Hindamine:

Sõnnikuga antava N arvutamisel lähtutakse 03.10.2019 vastu võetud keskkonnaministri määrusest nr 45 „Väetise kasutamise ja hoidmise nõuded põhja- ja pinnavee kaitseks ning põllumajandustootmisest pärineva saastatuse vältimiseks ja piiramiseks“ või sõnnikuanalüüsi tulemustest ning põlluraamatu kannetest. ([http://sonnik.agri.ee/\\$/](http://sonnik.agri.ee/$/))

Tõsidus: Hinnatakse üleväetamise suurust (lämmastiku kogust) kilogrammides hektari kohta. Kui N kogust ületatakse mitmel erineval põllul, siis tõsidust arvestatakse suurima ületusega põllu põhiselt (näiteks kui ühel põllul on ületatud N 8 kg ja teisel põllul ületatakse N kogust 28 kg, siis tõsidus hinnatakse 28 kg alusel ja saadakse 3 hindepunkti).

Ulatus: Hinnatakse, mitmel hektaril on üleväetamine toimunud.

Püsivus: Hinnatakse, mitmel protsendil haritavast maast on toimunud üleväetamine.

Nõue 6 Hindamispunktid Kriteeriumid	1 Mõju nõude eesmärgile praktiliselt puudub	2 Mõju nõude eesmärgile on vähene	3 Mõju nõude eesmärgile on oluline	4 Mõju nõude eesmärgile on väga suur
Tõsidus		Üleväetamine kuni 10 kg N/ha	Üleväetamine 10,1 - 30 kg N/ha	Üleväetamine 30,1 kg N/ha
Ulatus	Kuni 2 ha	2,1 – 20 ha	20,1 - 40 ha	Üle 40 ha
Püsivus	Kuni 5 % haritavast maast	5,1-10 % haritavast maast	10,1-50% haritavast maast	Üle 50,1 % haritavast maast

Varajast hoiatamist ei rakendata.

LISA 6

Maa heas põllumajandus- ja keskkonnaseisundis hoidmise nõuded (HPK)

NÕUE 1: Vooluveekogu äärde tuleb jätta puhverriba, kus on keelatud väetist kasutada. Puhverriba laius arvestatakse veeseaduse § 118 lõigetes 3 ja 4 sätestatud lähtejoonest. Puhverriba laius on vähemalt:

- 1) üks meeter – alla 10-ruutkilomeetrise valgalaga peakraavil ja maaparandussüsteemi avatud eesvoolul;
- 2) 10 meetrit – jõe, oja ja kanali puhul ning üle 10-ruutkilomeetrise valgalaga peakraavil ja maaparandussüsteemi avatud eesvoolul.

Hindamine:

Tõsidus: Hinnatakse puhverribal orgaanilise- ja/või mineraalväetise kasutamist.

Ulatus: Lähtutakse puhverribal keelatud tegevusega hõlmatud ala pindalast.

Püsivus: Hinnatakse, mitu korda taotluse aastal on väetisi puhverribal kasutatud.

HPK Nõue 1 Hindamispunktid Kriteeriumid	1 Mõju nõude eesmärgile praktiliselt puudub	2 Mõju nõude eesmärgile on vähene	3 Mõju nõude eesmärgile on oluline	4 Mõju nõude eesmärgile on väga suur
Tõsidus		On kasutatud orgaanilist väetist	On kasutatud mineraalväetist	On kasutatud orgaanilist- ja mineraalväetist
Ulatus	Kuni 10% puhverriba pindalast	10,1- 30 % puhverriba pindalast	30,1- 50 % puhverriba pindalast	Üle 50,1 % puhverriba pindalast
Püsivus		Üks kord taotluse aasta jooksul	Kaks korda taotluse aasta jooksul.	Üle kahe korra taotluse aasta jooksul.

% veekaitsevööndi ulatusest.

Varajast hoiatamist ei rakendata.

NÕUE 2: Vee kasutamisel põllumajandusmaa niisutamiseks peab veeseaduse §-s 187 sätestatud juhtudel olema veeluba, sealhulgas kui kasutatakse:

- 1) põhjavett üle 150 kuupmeetri kuus või üle 10 kuupmeetri ööpäevas;
- 2) pinnavett üle 30 kuupmeetri ööpäevas.

Hindamine:

Tõsidus: Hinnatakse põhjavee ja pinnavee kasutust põllumajandusmaa niisutamisel veeloata.

Ulatus: Hinnatakse veeloata tarbitud veekogust.

Püsivus: Hinnatakse mitme ööpäeva jooksul kasutati vett niisutamiseks veeloata.

HPK Nõue 2 Hindamispunktid Kriteeriumid	1 Mõju nõude eesmärgile praktiliselt puudub	2 Mõju nõude eesmärgile on vähene	3 Mõju nõude eesmärgile on oluline	4 Mõju nõude eesmärgile on väga suur
Tõsidus		Vee võtmine pinnaveekogust.	Vee võtmine põhjaveest.	Vee võtmine kaitstaval loodusobjektidel pinnaveest ja/või põhjaveest.
Ulatus		5,1-10 m³ põhjavett ööpäevas. 30,1- 50 m³ pinnavett ööpäevas.	10,1- 50 m³ põhjavett ööpäevas. 50,1- 100 m³ pinnavett ööpäevas.	Üle 50,1 m³ põhjavett ööpäevas. Üle 100,1 m³ pinnavett ööpäevas.
Püsivus		2 – 7 ööpäeva aastas veeloata	8- 30 ööpäeva aastas veeloata.	Üle 30 ööpäeva aastas veeloata.

Varajast hoiatamist ei rakendata.

NÕUE 3: Põllumajanduslikus majapidamises ohtlike ainete ja muude saasteainete käitlemisel tuleb järgida veeseaduse § 125 lõikes 1 ning sama paragrahvi lõike 3 esimeses lauses sätestatud nõudeid.

Hindamine:

Tõsidus: Hinnatakse, kas taotleja juhib nõudes märgitud aineid põhja- või pinnavette loata.

Ulatus: Hinnatakse, kas juhtimine toimub põhja- või pinnavette.

Püsivus: Hinnatakse, kas tegevus on ühekordne või korduv

HPK Nõue 3 Hindamispunktid Kriteeriumid	1 Mõju nõude eesmärgile praktiliselt puudub	2 Mõju nõude eesmärgile on vähene	3 Mõju nõude eesmärgile on oluline	4 Mõju nõude eesmärgile on väga suur
Tõsidus				Juhib loata põhja- või pinnavette prioriteetseid aineid või prioriteetseid ohtlike aineid
Ulatus			Juhtimine pinnavette	Juhtimine põhjavette
Püsivus			Ühekordne tegevus	Mitmekordne tegevus

Varajast hoiatamist ei rakendata.

NÕUE 4: Naftasaaduse hoidla puhul tuleb põllumajanduslikus majapidamises järgida veeseaduse §-s 138 ja sama seaduse § 142 alusel kehtestatud nõudeid.

Hindamine:

Tõsidus: Hinnatakse nõuetekohase dokumentatsiooni olemasolu, naftasaaduse hoidmisehitise tehniliste nõuetele vastavust ja lekkekindlust.

Ulatus: Hindamisel lähtutakse naftasaaduste hoidmisehitiste mahust.

Püsivus: Hinnatakse, kui kaua ei ole taotleja nõudeid täitnud

HPK Nõue 4 Hindamispunktid Kriteeriumid	1 Mõju nõude eesmärgile praktiliselt puudub	2 Mõju nõude eesmärgile on vähene	3 Mõju nõude eesmärgile on oluline	4 Mõju nõude eesmärgile on väga suur
Tõsidus	Märgistuse või dokumentatsiooni puudumine	Märgistuse ja dokumentatsiooni puudumine	Hoidmisehitised ei vasta nõuetele	Naftasaadused on sattunud hoidlast keskkonda
Ulatus	Väike hoidmisehitis, mille maht on 3,1- 10 m³	Keskmine hoidmisehitis, mille maht on üle 10,1- 100 m³	Keskmine hoidmisehitis, mille maht on 10,1- 1000 m³	Keskmine hoidmisehitis, mille maht on 1000,1- 5000 m³
Püsivus		Nõudeid ei ole täidetud 1 aasta		Nõudeid ei ole täidetud 2 või enam aastat

Varajast hoiatamist võib rakendada, kui rikkumist on hinnatud maksimaalselt 5 hindepunktiga ning taotleja kinnitab kohapealses kontrollis, et rikkumine kõrvaldatakse hiljemalt 14 päeva jooksul.